

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

De eadem perfectione vitæ mistæ. Cap. xliij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

Anton. 4.
p. 15.
c.
Idiota in
lib. con-
temp. c. 3.

Ahor. 6.
2.

1. Corin.
5. 13.

virginis vitam Apostolicam astruat, eam doctricem doctorum, ac Apostolorum magistram appellat. Optime ergo, & vere beate Virginis vita vocatur mixta, quae ita contemplationem habuit, ut actione fidelibus utilem non omiserit; & ita actionem istam implenit, ut tamen nunquam a perfectissima contemplatione discesserit.

Iam de sanctis Apostolis, non est cur multa dicamus, cum ipsi aperte fateantur se esse vitae mixtae professores. Non est aequum (aiunt) nos derelinquere verbum Dei, & ministrare mensis, considerate viros, quos colitiamus super hoc opus; Nos vero orationi & ministerio verbi instantes erimus. Pulchre sane: Ad hoc enim Apostoli orationi intendebat, ut se ipsos in amore conditoris accenderent, & ad verbi praedicationem pararet, quia praedicatione minime orationis, & meditationis sale condita, nec fructu percipit, nec efficaciam habet, & distortae intentionis incursum, ac inanis gloriae flatibus prodit exposita. Omnibus etiam Apostolis illud Pauli certissime congruit: siue mente excedimus Deo; siue sobrii sumus, vobis. Quoniam haec duo ad Apostolicam vitam pertinent; & amoris diuini ebrietas, quae sobrietatem fraternae charitatis non auferat; & misericors ac benigna sobrietas, quae ebrietatem contemplationis non tollat. Apostolici autem viri, quales sunt Pontifices, Praelati Doctores, & qui quoquo modo animarum salutem curant, si in Apostolorum munus successerunt; si Apostolorum, aut dignitate, aut onus susceperunt; si Apostolorum artem tractandam didicerunt. Apostolicam vitam imitentur, necesse est, ex contemplatione, & proximorum ministeriis contextam, quia quaelibet ars tunc sine errore exercetur, cum iuxta praescriptum in eadem arte peritissimorum ipsius praecipua, ac documenta tractantur. Sicut ergo naturalis vita perfectius viget in capite, quam in pede, & quod membra sunt nobiliora, eodem praestantius vitam vitam participat; ita vita spiritualis mixta, propria capitis Ecclesiae, Christi, propria reginae Ecclesiae, Beatae Virginis, propria principum, Apostolorum Ecclesiae, propria denique procerum Ecclesiae, Apostolicorum virorum perfectior, atque praestantior erit ex sua natura, aut vita actiua pura, aut vita contemplatiua sola, quas inferiora Ecclesiae membra pro sui status ratione proficiunt, & alij fideles non ad iubendum, nec ac docendum, sed ad parendum, & discendum vocati, sectantur.

De eadem perfectione vitae mixtae.

C A P V T XLIII.

LIAM multa sunt, quae vitae mixtae praestantia super alias vitas spirituales patefaciunt, & quidem totae tanta, ut non possint breui sermone explicari. Quamobrem, ea in postremum huius operis tractatum, de curanda salute animarum agere, referuamus paucis exceptis, quae hic subiiciemus, ut huic tractationi, iam admodum prolixae finem imponant. Illud autem possit sufficere ad hanc summam, & absolutam dignitatem declarandam, quod vita mixta non vnam tantum perfectionem, sed omnem prorsus vitae actiuae, & contemplatiuae perfectionem comprehendit. Quare, sicut homo constans ex animo & corpore, perfectior est, animo solo, aut corpore seorsum accepto, nam si animum cogites, supra illum habet naturam, & sensus corporis per se satis pulchros, atque perfectos, & si corpus consideres, supra ipsum constat substantia animae spiritualis, immortalis, &

A) quasi diuina: Ita vita haec praestantior est, aut vita actiua, aut vita contemplatiua, separatim acceptis, quoniam actioni contemplationis ardorem adicit, & contemplationi actionis fructum, & utilitatem addicit. Est itaque hoc discrimen inter vitam mixtam ex vna parte, & vitam actiuam, aut contemplatiuam ex alia, quod est inter totum, & partem, inter regnum, & urbem, inter ciuitatem, & familiam, inter thesaurum, & gemmam: inter manticam, & monetam: ac inter vniuersum orbem, & vnicum elementum.

At fat scio, quid es modò dicturus. Dices enim, quod sicut melior & pretiosior est gleba auri fulgentissimi, atque purissimi, cui nullum est extraneum metallum admixtum, quam si ei aliquid plumbi, vel aëris, vel argenti misceretur, ita nobilior est, atque praestantior, vita purae contemplatiuae, solum sapientiae splendorem, & charitatis ardorem habes, quam si rerum humanarum sollicitudinibus, & proximorum curis offuscetur. Haec enim sunt instar plumbi, vel aëris, aut certe instar argenti, quae mentem nostram deprimunt, & inter homines sonant, & alicuius valoris censentur, at nullo modo possunt cum pretio auri, id est, purissimae charitatis conferri. Nihil sane obici potuit, quod clarior, & euidentius magnitudinem vitae mixtae, atque praestantiam enuclearet. Istis namque tam eximie indurpae contemplationis, & continuae charitatis amatoribus, illud cuiusdam fratris exemplum volumus ad memoriam reuocare, qui, cum quibusdam fratribus insultaret, quod operaretur cibum, qui perit, & se illis tamquam semper orantem, & contemplantem praeronebat, ab Abbate Syluano dictum est: Tu homo spiritualis es, & non habes necesse hanc escam (cibum enim quotidianum postulabat) nos autem tamquam carnales laboramus, ut escam corpori necessariam coparemus. Quia oratione illum superbae ignorantiae obiurgauit, quod nec saltem propria experientia didicisset, hominem corruptibili carne circumdatum, non posse semper cum Angelis conuersari, & sine vlla interruptione, studio orationis, & contemplationis inhaerere. Hoc ergo statuamus, vitam perpetuae contemplationis, & continuo ardori charitatis addictam, esse vitam caelestem, quae verò in terris, & in carne mortali agitur, quantumuis contemplatiua, & solitaria sit, debere aliqua externa actione, & aliquo labore corporis interrumpi. Quod, & naturae nostrae, & perfectioni huius vitae congruit,

D) & sanctissimo omnium Ecclesiae instituto nequaquam repugnat, conuenit quidem humanae naturae, quoniam (ut praclare dixit Basilius) si essemus extra corpus constituti, necessitate solo tantum animo optima ac praeclearissima quaeque sequeremur: Verum, quia ex duplici natura constamus, duplex virtutis quoque esse studium debet, idque cum strenuitate corporis, tum animi etiam industria exerceri. Porro strenuitas corporis, non in otio posita est, sed in negotio. Et haec sane verissime. Si enim Dominus, non solum animam dedit homini, sed etiam corpus, & ex variis partibus, ac membris compegit, manifestum est, quia non solus animae, sed etiam corporis poscit famulatus, & seruitutis obsequia. Sicut autem anima, fide, spe, charitate, contemplatione, & aliis affectibus internis obsecundat, ita corpus, labore, discursibus, laudatione, & praedicationis ministerio, & aliis actibus exterioribus seruit. Non ergo repugnat summae perfectioni naturae nostrae. Quam in hac vita potest adipisci, si exteriorem aliquam administrationem suscipiat, quae contemplationem, & functiones internas interpellat.

E) Conuenit etiam perfectioni huius vitae, quae non beatorum est, sed hominum corruptibilem in caelum tendentium, & carnem suam in aeternam patriam

Basilian
conf. mo-
nast. c. 5.

gestatium. Quod si, quamdiu hic viuimus, corrupti-
biles sumus, non possumus, saltem cura corporis
eximi, & ad minus pro eius incolumitate seruada ali-
qua exercitatione corporali distendi. Si in cœlum tē-
dimus, tendat animus, tēdat & corpus necesse est, il-
le contemplando, & amando, istud laborando, & ali-
quod bonum externum operando. Nam gressus ani-
mi, affectus sunt, gressus autē corporis, non est otio-
sitas, & inertia, sed sancti, vtilesq; labores. Si in ter-
ram viuentiū carnem nostram, tamquam animi pe-
dissequam, & cooperatricem gestamus, æquū est re-
vera, vt ipsa aliquid operetur, aliquid faciat, & ani-
mo in expugnatione mansionum lupernarum colla-
boret. Cassianus certē, & ipse solitarius adēd putat
laborem externum omnibus eremitis quoque esse
necessarium, vt sine illo, à quoquam perfectionem
adipisci non putet. Vnde enarrās Pauli probatissimi
patris historiam, per totum annum instantissimē la-
borantis, & ad finem anni, quæ laborauerat, quia
commodē vendi non poterant, concremantis, hac
sententia, notatione dignissima, narrationem con-
cludit. In tantum probans, sine opere manuum, nec
in loco posse monachum perdurare, nec ad perfe-
ctionis culmē aliquando cōscēdere, vt, cum hoc fieri
(id est, onus laboris suscipere) nequaquam necessitas
victus exigeret, pro sola purgatione cordis, & cogi-
tationum soliditate, ac perseuerantia cella, vel acci-
dia ipsius victoria, & expugnatione perficeret.]
Quin & Augustinus, atque Thomas Aquinas docēt
orationem in desiderio quidem debere esse diurnam,
in se autem ipsa esse non posse cōtinuam, quia
necesse est aliis operibus occupari. Necesse, inquam,
quia vel ad alias occupationes, aut status obligatio
constringit, aut lex charitatis mittit, aut certē ipsa
fragilitas carnis impellit. Quibus resistere, & semper
orationi, & cōtemplationi se tradere, aut esset aperta
iniustitia, aut patens negligentia, aut manifesta
temeritas, non quidem quia malum sit orare, aut cō-
templari, sed quia malum est leges iustitiæ, charita-
tisq; contemnerē, & homines se esse homines, id
est, infirmos, & fragiles ignorare.

Adēd autem labor externus cū sanctissimo vitæ
instituto non pugnat, vt potius indiuiduus eius com-
nes semper exiterit. Nonne hoc fuit, quod Christus
Deus, & homo inter homines viuens suscepit? Sed
ipse quid de se dicit: Pauper (sem ego, & in laboribus
i iuuetute mea.) Et Dauid, quid de eodem dicit? La-
bores manuum tuarum, quia manducabis, beatus es,
& bene tibi erit: Vxor tua Ecclesia, sicut vitis abun-
dans, in lateribus domus tuæ, filij tui, fideles, sicut
nouellæ oliuarum in circuiu mensæ tuæ.] Et Isaias,
quid dicit: Pro eo quodd laborauit anima eius, vide-
bit, & saturabitur.] Quæ igitur vita fuit liberatoris
nostri? (inquit Basilus) quam ille, dum hic inter nos
versaretur, vitæ rationē secutus est? Et cū multis ex-
plicasset, illum peccatum non fecisse, & omniū vir-
utum exempla præbuisse, hæc statim subdit. Cate-
rum, vbi post atate progressus, dominica iā diuina-
que beneficiæ aperiret, discipulos deniq; eligeret, &
le cœlesti regno promulgando cogitaret, non in an-
gulo aliquo abiectis, & corpore viribus destituto a-
liorum ministerio indiget, sed assidue, nunc quidem
itineribus faciendis, iisdemq; continenter pedibus
conficiendis, simulque discipulis ministrando, vt ipse
ait. Ego enim in medio vestrum sum (inquit) sicut qui
ministrat.] Et item: Sicut filius hominis non venit, vt
sibi ministraretur, sed vt ministraret; Nunc discipu-
lorum suorum pedes lauando, post doctrina eos, &
longioribus sermonibus instruendo, impigreque ex-
locis aliis, in alia se transferendo, salutem nostræ con-

A sulere non intermitteret: semelque tantummodò iur-
meto, eoque ad exiguum tempus vsus reperitur, ne-
que id, vt lassitudine corporis leuaret, sed vt opere
ipso propheticum oraculum confirmaret.] Tandem
omnes sãcti, & Ecclesia viri perfecti, adēd ab exte-
na aliqua actione non abhorruerūt, vt eam mirifice
colerent, & tamquam rem magnam, & necessariam
adamarent. Patriarcha peregrinationibus vacant, &
regendis suis amplis familiis intēdunt. Apostoli præ-
dicant, & ad disseminandam fidem per orbē vniuer-
sum discurrūt. Nam in omnem terram exiuit sonus
eorum, & in fines orbis terræ verba eorum.] Marty-
res pugnant, & fidei veritatem profuso cruore de-
fundunt. Pontifices regunt greges suos, & cū præ-
sint in sollicitudine, à luporum rabie defendunt. Do-
ctores vigilant, & in prædicationis verbo, atque in
edendis voluminibus, tota contentione desudant,
Confessores, & Eremitæ, manibus opus faciunt, &
mentales labores corporalibus intermitunt. Virgi-
nes otiositatem fugant, & vt corporis puritatem te-
neāt, multi variis ipsam afflictionibus exercēt. Om-
nes comprehendit creatoris illa sentētia, qua gene-
ris nostri parens fuit ob inobedientiā multatus. In
sudore vultus tui, vesceris pane tuo.] Nec quisquam
potest penæ resistere, quam culpæ originalis admi-
sione meruit, quàm que terræ spinas & tribulos ger-
minantis habitator effectus, volēs nolēsve suscepit.
Si ergo omnes debent aliquid opus externum, ali-
quàmue administrationem rei temporalis accipere,
quo muneri sibi cōmissio, vel iuribus charitatis, vel
certē propriæ infirmitati satisfaciant, manifestū est,
quia ea vita spiritualis erit nobilior, atque præstanti-
or, quæ cum æquali cōtemplationis dono, actiones
meliores, celsiores, & vtiliores assumit. Talis autem
est vita mixta, nam tempus, quod puri cōtemplatiui
excolendis hortulis, texendis sportulis, conficiendis
storeis, & aliis similibus seruitiis attribuūt; mixti fa-
crarum literarū studio, verbi prædicationi, sacramē-
torum administrationi, hæreticorum & infidelium
conuersioni, & remedio hominum peccatorum im-
pendunt. Et cū ex cōtemplatione se demittūt, &
è colloquijs diuinis ad humana descendunt, tunc, si
attentē inspiciamus, non delabuntur, sed ad functio-
nes Apostolicas, ad act⁹ hierarchicos, ad animarū sa-
lutē, quæ procuranda (vt Dionysius Areopagita docet)
nihil est diuinius, ascendunt. Si ergo cōtemplationis,
& continentis charitatis aurū in hac vita, sicut in pa-
tria, purum, & nulli occupationi externa mistum ef-
se non potest; certē bonum est, si laboribus corpora-
libus, & humilibus obsequiis miscetur, sed multo
melius, atque felicius, si actibus Apostolicis, exhortā-
dis proximis, itineribus animarū gratia susceptis, &
diuini verbi prædicatione temperetur.

Sed cōcedamus gratis omnes leges diuinas, & hu-
manas, imò & ipsam naturæ infirmitatē ferre, quod
quis perpetuò, & sine vlla interruptione cōtempla-
tionē intendat, & in rerum diuinarum, ceu Angelus
quidam sit consideratione suspēsus, certē perfectius
esset, & Deo acceptius illum ad tempus pro operi-
bus charitatis, & pro salute fratrum intermittere, &
ad bonum aliorum festinare. Nam ignis ille charita-
tis in camino cōtemplationis accenitus, si ardens est,
si magnus, atque perfectus, an intra seipsum se con-
tinebit? An potens ad exteriora non exibat? an alios
non illuminabit, & calefaciet? An in res sibi propin-
quas suæ efficacis scintillas non effundet? An non
mirū fuit, q̄ ignis fornacis Babylonicæ tres adolescē-
tes ligatos, & in media fornace cōiectos nō exussit? Et
quare nō esset etiā mirabile, si charitatis ignis multo
potentior in corde iusti successus, nullū illuminaret,

Cassian. 1. 20. de spi-ritu acci-dia. c. 24.

August. ep. 121. ad Prob. D. Thom. 2. 2. q. 83. art. 1. 4.

Psal. 127. 2. & 3.

Isai. 53. 11.

Basil. in cons. mo. c. 5.

Luc. 22. 27.

Mat. 20. 28.

Psal. 18. 5.

Genes. 3. 19.

Greg. h. 30. in Evangel.

nullum accenderet, nullum verbis tamquam scintillis ardentibus ad bonum inflammaret. Denique nunquam est Dei amor otiosus (vt Gregorius ait) Operatur etenim magna, si est, si verò operari tenuit, amor non est. Si ergo non solum est, sed etiam est magnus, atque perfectus, metem, quam affecerit, non vinciet, vt semper, tamquam delicatula dormiat, & in sinu sponsi requiescat, sed excitabit, & impellet, vt tamquam fidelis sponsa, pro amore sponsi delicias posthabeat, amplexus intercitat, & ad domum sponsi sedula exeat, dormientes excitet, torpentes moneat, sollicitos laudet, prudenter omnia disponat, & vniuersos ad amorem, & laudem illius, quem tãtoperè amat, inuitet. Hoc igitur petit magnus in Christum amor, vt quis more ebrij charitate totus crapalatur, & veluti sui oblitus, congruo tempore delicias contemplationis deserat, lacrymarum imbrem contineat, desideria caelestia dissimulet, & in publicum prodeat, vt alios Christo lucratur, & ei verbi persuasione subiiciat. Ideoque optime dixit Thomas Aquinas: Maior est dilectionis indicium, si quis propter amicum, etiam alij seruiat, quam si soli amico velit seruire. Nam amor faciens vt seruamus amico, est velut fluuius aluei suum occupans, & placide sensimque decurrens. At impelles nos vt alijs propter amicum famulemur, est veluti fluuius aluei angustias pratergrediens, & omnia sata, & agros inundans, qui non solum amico, sed omnibus rebus eius cupit dona & beneficia prestare. E contra verò, amor Dei, qui cum possit, vsque ad amorem proximi non decurrit, & in proximum exhortationis verba & virtutis exempla non effundit, satis tepidus, & exiguus esse conuincitur. Imò ex sententia Gregorij, qui virtutibus pollens gregem Dei pascere renuit, pastorem suum conuincitur non amare. Merito, itaque Dominus à Petro passionis curam in signum aut effectum amoris perfecti postulat. Simò Ioannis (inquit) diligis me plus his? Ipsique respondenti, etiam Domine tu scis, quia amo te; agnorum suorum curam demandauit illis verbis. Pafce agnos meos. Quia videlicet non est maius perfectæ charitatis indicium, quam si quis non solum velit bonis diuinis frui, sed alios etiam enitatur ad eorum participationem prouocare. Quod si hæc ita sunt, sicut re vera sunt, ille, qui in hac peregrinatione constitutus possit perpetuo actibus contemplationis insistere, beneficeret, sed si eos propter amorem proximorum ad tempus relinqueret, & seipsum dulcedine cupitæ tranquillitatis priuaret, melius faceret, & maioris amoris præferret insigne. Quare sapienter admirabilis Ammianus, volens Eusebio Eremitæ clarissimo viâ perfectiore, & iter compendiosius ad diuinum amorem assequendum salutare curaret, & fratrum gubernatorum onus susciperet. Cuius verba gratissima à Theodoro relato licet longiora, subiiciam. Dic mihi (ait ad Eusebium Ammianus) cuiusnam placere existimas, laboriosam hanc, sordidamque, & squalidam vitam es persecutus? Cum autem (vt par est) is utique dixisset, Deo, qui est virtutis legislator, & magister, Quoniam ergo eum amas (inquit Ammianus) ego tibi modum ostendam per quem, & amorem magis accedes, & ei, quem amas, seruias. Nam quod omnis tua cura, & industria in teipsum conuertatur, non effugiet, vt sentio, crimem nimij in te ipsum amoris. Lex enim diuina iubet proximum amare, vt te ipsum. Multos autem opum sumere participes, hoc est proprium veri muneris charitatis. Hanc autem diuinus Paulus appellauit legis plenitudinem. Rursus quoque clamat. Tota lex, & propheta in hoc sermone in summam rediguntur, nepe. Diliges proximum tuum, sicut te ipsum. Porro au-

D. Tho. 2. 2. q. 184. ar. 7. ad 2.

Greg. 1. p. paf. c. 5.

Ioan. 21. 15. &c.

Theod. in religio/a h. 1. c. 4. in Euseb.

Rom 13. 10 Galat. 5. 14.

tem dominus quoque in sacris Euangelis, Petro, qui confessus est eum amare plus alijs, præcepit pascere oues suas. Eos autem, qui hoc non fecerunt, reprehendens, clamat per prophetam: O pastores, nonne se ipsos pastores pascunt, non oues? Et ideo magnum quoque Eliam, qui hanc vitam persequebatur, iussit versari in medio impiorum. Et secundum Eliam, tãtopere celebratum Ioannem, qui amplectebatur solitudinem, transmisit ad ripas Iordanis, illic baptizare iubens, & prædicare. Quoniam ergo, tu quoque es Dei, qui te fecit, ardens amator, multos quoque tecum alios effice amatores. Hoc enim est valde gratum communi Domino. Propterea Ezechiel quoque appellauit, speculatorem, & peccatoribus iussit testificari, & Ionam iussit currere Niniuem, & nolentem transmisit in vinculis. Hæc omnia Ammianus pulchre quidem, & erudite, quibus aperte vitam mistam, & ex contemplatione, atque actione compositam, quæ ob animarum utilitatem suscipitur, vitæ puræ contemplatiuæ præponit.

Est etiam aliud, & quidem efficax huius maioris perfectionis argumentum, quod vita mista tamquam integrum spiritualis generationis principium, cum alijs duabus vitis, quasi cum partibus, debet cõferri. Vita enim contemplatiua est sicut vir, cui nondum adest femine sexus ad filios procreandos adiutorium. Est, sicut Adã cum solus erat, & nec dum mulieris societatem acceperat. Ita contemplatiuum institutum vires habet in oratione, & contemplatione, & diuina familiaritate cõceptas, quibus quis alijs præpositus poterit illis proficere, sed adhuc non habet materiam, (in qua vires illas internas exerceat, & lucrum externi laboris conquirit. Vita autem actiua, est sine orationis dono, velut mulier viri confortio destituta, quæ potest quidem se ipsam cõseruare, ab omni fœditate purgare, & virtutum decore circundare, nec tamen commodè valet sterilitatem abicere, & filiorum esse mater, atque ad dignitatem principij spiritualis peruenire. Illi namque spiritus immundos eiiciunt, & animas Deo per gratiam generant, qui voci bonam vitam addunt, appetitus superflua præcidentem, & gemitus, & orationem adiciunt, dicente Domino. Hoc genus demoniorum in nullo potest exire, nisi in oratione, & ieiunio. Quod si

nõnulli ministri Euangelij, quorum est bona doctrina, & nulla oratio, & mala vita, aliquem fructum prædicatio faciunt, ille non ipsis tanquam instrumentis bene dispositis debet attribui, sed misericordie Dei, qui sicut per os bruti animalis prophetã edocuit, ita per os superbi & iniqui verba sanctitatis profert, & in eis spiritum & efficaciam inuoluit, vt populos ad se trahat, & suam potentiam & bonitatem ostendat. At vita mista est, sicut vir simul & mulier, quæ & gratiam agendi habet, mulieri comparatam, qua filios spiritualiter concepit, conceptos in lucem edit, editos lactat, lactatos pane maiorum nutrit, & nutritos ad debitam vsque ætatem materna auctoritate gubernat: & gratiam orandi possidet viro admodum similem, quæ actionem, tamquam propriam vxorem fecundat, & dirigit, & ad filios alendos, & domum sustentandam omnia necessaria suppeditat. Fecundat, efficaciam & spiritum à Domino impetrando; dirigit, mala vt vitentur, & bona vt agantur monstrando, necessaria suppeditat, ea ab omnium bonorum Domino humiliter impetrando. Si ergo perfectus est integrum generationis principium, quam altera pars præsidio alterius indigens, perfectissima omnium spiritualium vitarum est vita mista, quæ omnia in se habet ad spirituales filios procreandos, & caelestes tantum influxus omni particulari causa necessarios, id est,

Ioan. 21. 15. &c.

Ezech. 34. 9.

Marc. 9. 23.

grati

Ambros.

gratiae auxiliū, atq; cōcursum exquirat. Dicamus itaque nos de vita cōtemplatiua, quod Ambros. in primo homine animaduertit. Sine muliere (inquit) homo nō habet laudem, in muliere prādicatur. Nam cū dicit. Non est bonum solum esse hominem, confirmat utique bonum esse hominum genus, si virili sexui femineus sexus accedat. Nos autem idem prorsus affirmamus, non scilicet esse bonum, id est, omnino perfectum, si vir cōtemplationis solus sit, neque sine femina, hoc est, sine actione, istum mysticum vitum habere laudē, vsquequaque perfectā, quia deest ei vna principalis pars, sine qua, nec gratiam spiritus alii communicat, nec perfectissimum fructum charitatis Dei, scilicet, amorem proximi per prāstantissimas & verē Apostolicas actiones, demonstrat.

Si verō in viris, post latam Euangelij legem, melior est status virginitatis, statu cōiugij, & valde laudatur, qui seiplos castrauerūt propter regnum caelorum, quoniam carnis integritatem seruantes, more angelorum viuunt, nec fordes animae contrahunt ex curis rerū temporalium exortas: hoc verū est, si intra carnis, & sanguinis limites maneat, quam Christus voluit dono virginitatis purgare, non tamen licet ad mysteria spiritualia transferre. Quia esse quempiam spiritualem patrem, mētis integritatem, & puritatē non adimit, quinimo mirificē perficit, sicut in Beata Virgine nostra per partum excelsior fuit & mirabilior apparuit, suae purissimae carnis integritas. Secundum quem intellectu adhuc magna est illa benedictio: Non erit apud te sterilis vtriusque sexus, tam in hominibus, quā in gregibus tuis. Quia re vera pretiosum est, si fideles vtriusque sexus Deo filios spirituales generent, & greges, hoc est, potētiarū nostrarum spirituales intelligentias concipiāt. Et haec spiritualis paternitas nos nō dissimiles Angelis, imō simillimos facit. Inter illos namque spiritualē paternitatē esse, quatenus superiores, inferiores purgant, illumināt, atque perficiunt, perspicue docet Paulus, dicens: Flecto genua meū ad Patrem Domini nostri Iesu Christi, ex quo omnis paternitas in caelis, & in terra nominatur. Nos ergo illis similes sumus, cū ita Deum cōtemplatione conspicimus, ut etiam filios spirituales generemus. At non poterimus adhuc in ista spirituali paternitate curas rerū humanarū effugere, quae mentis tranquillitatem auferunt, & eā fordibus cogitationum inficiūt: Ego quidem has curas non timeo, de quibus Paulus gloriatur, tātū abest, ut illas erubescat. Non enim (inquit) erubescō Euangelium, virtus enim Dei est in salutem omni credenti: Et alio loco. Prāter illa, quae extrinsecus sunt, instantia mea, quotidiana sollicitudo omnium Ecclesiarum. Quis eas curas, tamquam seminaria imperfectionis cōtēnat, quas Paulus Apostolus perfectissimus, atque sanctissimus suscipit, diligit, amplectitur, veluti suorum meritorū augmenta, quibus oneratus, & pressus, adhuc fidenter dicit, quia sua conuersatio in caelis est. Haec igitur curae non inficiunt animam, sed meritis nouis afficiunt: nigram laboribus, sed non deformem peccatis, reddunt. Ideo gloriatur de illis, dicens, Nigra sum, sed formosa, filiae Ierusalem. Hoc exemplo (inquit Bernardus) sponsa non negat nigredinem, sed excusat, nec probro ducit qualemcumque habitum, quem charitas firmet, iudicium veritatis non improbet. Denique, quis infirmatur, cum quo non infirmetur. Quis scandalizatur, & nō vitur? Induit se compassionis nauum, ut morbum in altero passionis leuet, vel sanet. Nigrescit candoris zelo, lucro pulchritudinis. Multos candidos facit vnus denigratio, non cū tingitur culpa sed cū afficitur cura. Sanctae ergo curae fra-

Deut. 7. 14.

Ephes. 3. 14.

Rom. 1. 16. 2. Cor. 11. 28.

Cant. 1. 6. Bern. ser. 28. in cant. 2. Cor. 11. 29.

trum, & misericordes proximorū sollicitudines, quae ex magna in Deum charitate procedunt, ad lucrum animarū tendunt, nos ipsos immoderate nō inquietant, & ad thronum Dei sepius mittunt, ut aliorū miseriae desicamus, ut pro remedio iniquorū instemus, ut illis dona & gratias ecclestes impetremus, haud quaquam vitae mistae nauū aliquē, aut imperfectionem obtendunt, quin potius perfectiorem & accessione meritorum ampliorem efficiunt.

Nomen tādē, quod datur animae huius vitae cultrici, satis manifestē indicat vitam ex suo genere sanctissimam ac perfectissimam fuisse sortitam. Cū enim ad eum perfectionis gradum ascendit, ut per vitam actiuam ab omni vitiōrū labe purgata, & per cōtemplatiuam, supernaturali luce illuminata, Deoque coniuncta, gignendis Christo filiis efficiatur idonea; iam non vocatur adolescentula, nec amica, nec filia, sed sponsa charissima. Huic namque dicitur, Veni de Libano sponsa mea, veni, coronaberis de capite Amanae, de vertice Sanit, & Hermon. De Libano venit, quod nomen dealbatio interpretatur, quia de puritate vitae, ad coronam aeterni praemij recipiendam accedit. Et de montibus coronatur, quia dum regnum praedicat aeternum (ut Gregorius ait) dum exemplo suo anima, quae mundi sunt, vilia esse demonstrat, ipsos etiam potentes ad poenitentiam inclinat, & sibi ipsi pro eorum acquisitione coronam in caelestibus parat. Huic etiam datur illud magnae laudis elogium. Hortus conclusus, soror, mea sponsa, hortus conclusus, fons signatus. Emissiones tuae paradisi malorum punitorum cum malorum fructibus. Hortus conclusus est, quoniam in seipsa fleres virtutum emittit; effectus sancti amoris gignit, & rectam intentionem tenens ab humanis laudibus se prudenter abscondit. Et emissiones eius paradisi, dum verbi praedicatione filios gignit, quos puritate candentes, & ardentissimi amore rubetes, quasi malorum, & pomorum odores suauissimos, in supernas mansiones transmittit. Ista est, in quam omnino quadrat nomen sponsae: Nam & Verbo adheret, per cōtemplationē, & ei filios generat, per Ecclesiasticam actionem. Dicit nobis Bernardus, quae anima sponsae appellatione sit digna: Quam videtis (inquit, relictis omnibus, Verbo, votis omnibus adherere, Verbo vivere, Verbo se gerere (quae omnia cōtemplationis sunt) de Verbo concipere quod pariat Verbo: quae possit dicere: Mihi vivere Christus est, & mori lucrum (quae omnia actionis sunt proximis fructuosa) hanc puta coniugem, Verboque maritatum. Et alio loco, postquam dixit: Vineas animas esse fidelium, istam sententiam adiecit. Sponsam tamen nusquam, ut meminimus, in hoc toto opere aperte adhuc nominat, nisi modò, cū ad vineas itur, cū vino charitatis appropinquatur. Quae cū venerit, & perfecta fuerit, faciet spirituale coniugium, & erunt duo, nō in carne vna, sed in vno spiritu. Dicitē Apostolo: Qui adheret Deo, vnus spiritus est. Sponsa ergo haec appellatur, quoniam vitam perfectiorem habet, & institutionē sublimiorem, & Christo propinquiore amplectitur.

Nam haec institutio, ex cōtemplatione, & actione compacta, multò maiorem, ac excellentiore vtriusque operis perfectionem postulat, quàm si vni operi tantum insisteret. Mixti quippe, & ad vitam Apostolicā euocati, tā orationis, quàm actionis, ut diximus, sunt magistri, atque doctores. Quamobrem, sicut minus praecceptoris alicuius artis aut scientiae, maiori eiusdem scientiae perfectione opus habet, quā munus, aut status discipuli; quoniam iste ex conditione sua tantum habet addiscere; ille verò nō discit, sed quae optime didicit, alios non ita prouectos, & literatos, docet.

Ita

Cant. 4. 8.

Greg. in Cant. c. 4.

Cant. 4. 12.

Bern. ser. 85. in Cant.

Philip. 1. 21.

Bern. ser. 61. in Cant.

1. Corint. 6. 17.

Ita contemplatiuus, aut actiuus (quod ad statum pertinet) vitam habet adhuc virtutis doctrinam addiscendam, & contemplationis lucem comparantem: mixtus vero institutum sequitur orationis, & actionis magnam perfectionem presupponens. tantam scilicet, ut quis possit in utroque itinere, & errores, ac deceptions detegere, & semitam rectam, securamque monstrare. Hoc autem quantum celsitudinis sit, nemo est, qui non videat. Certe magnus debet esse mundi contemptor, qui alios docturus est mundum fallacem contemneret; magnus peccatorum osor, qui populum docturus est, peccata, & delicta detestari. Necessum est, sit in humilitate, in castitate, in mansuetudine, atque in aliis virtutibus perfectus, qui alios adiutus est. Scalam virtutum ascendere, & eorum gradus, & partes debet hominibus aperire. Nec non, ut sit in dono orationis consummatus, cui hoc munus committitur, ut alios orationem, & contemplationem doceat, pericula ostendat; dona discernat, & quid magnum est, quid verum paruum, & quid nihil, & demonis illusiones cognoscat: vita virtutum non tantum discipula, quatenus a Deo, & Ecclesia, & Prælati discit, sed etiam omnis sanctitatis, perfectionisq; magistra, quatenus alios docet. & ad veras virtutes comparandas monet. reliquis vitis hanc magistrum dignitatem ex natura sua non habentibus, erit illustrior, atque perfectior. Accedit ad hoc, quod vita ista tantam puritatem amans, tantam sanctitatem amplectens, tantam virtutum omnium absolutionem exposculet, & ex alia parte non in antris, nec in speluncis delitescens, sed inter turbas populorum habitans, eo ipso rarior est, & mirabilior inuenitur, adeo, ut qui eius partes perfecte egerit, si est, qui perfecte agat, omnes in stuporem rapiat, & in incredibilem admirationem adducat. Si enim (ut optime dixit Gregorius) non est valde laudabile bonum esse cum bonis, sed immensum est preconij bonum inter malos extitisse; quatenus preconij, imò quatenus admirationis erit inter frequentissimas populorum turbas, in quibus multi iniqui, & pessimi viuunt, non solum bonum extitisse, sed hanc innocenciam, quam diximus, hunc mundi contemptum, hanc mentis tranquillitatem, hunc spiritum orationis & contemplationis studium conseruasse: Equidem puto hoc mirificentissimum esse, quod Deo summe placeat, Angelos magnopere delectet, & hominibus sapietibus, & fidei luce perfusus valde perfectum simul ac difficile appareat.

Ex his autem, quæ de vita mixtae sublimitate annotauimus, illud certe licet colligere, ut qui eam profitentur, de altitudine status non superbiant, sed de sua tepiditate erubescant, & de die reddenda rationis timeant, cum pretiosissimi talenti sibi commissi Domino sunt vsuras oblaturi. Quia non sufficit in celsissimum statum ascendisse, si abiecta vita statui non congruat, neque sequitur statim, ut si admirabilis est instituti perfectio, ipsi, qui illud habent, sancti sint, atque perfecti. Curent ergo in statu perfectissimo perfectam habere vitam, & siquid duo onera contemplationis, & actionis susceperint, duplicem etiam conatum apponere, & contemplandi & predicandi duplicem sustinere laborum. Quatenus maiores sunt, iuxta consilium Ecclesiastici, humiliet se in omnibus; & vniuersis libere se subiiciat, & coram Deo inuenient gratiam, ut possint; non tam professionis honorem, quam onus sustinere, & ei vitam, & actionem satisfacere. Qui autem statum mixtorum non habent, aut quia religionis ad solam actionem, ut solam contemplationem fundatam institutio impedit, aut certe sexus infirmus, & muliebris obstat, nequaquam tristitia, aut marori se subdat, scientes, quod si magis ament, & maiori cum mentis puritate viuant, maiorem quam mixti in hac vita sanctitatem, & in

Greg. 1.
mor. c. 1.

Ecclesi. 3.
20.

alia gloriosius præmium assequuntur. Curent in ipsa solitudine, quam solis cum fratribus eiusdem professionis incolunt, aliquid (pro ut patrum instituta ferent) vitam mixtam tenere, commitiones suos exemplo docendo (qui præstantissimus predicandi modus est) virtute ad virtutem incitando, & priuatis colloquiis ad feruorem ac perfectionem adhortando. Neque ista tamquam parua contemnant, quia re vera parua non sunt: cum vitam mixtam sublimitas non ex frequentissima turba, ad quam quisque concionatur, neque ex potentibus, & illustribus viris, qui audiunt, petenda sit, sed ex ardore charitatis, & ex vero, & solido fructu captanda. Quod si quis in curiis regum predicans, superbia turgidus, nihil nisi admirationem, & plausum ex suo labore decerpat, & alius in cœnobio solitario consistens, modestia, & amore proximi fulgens, alique fratrem tepidum suo exemplo & verbo ad feruorem incitans, eius animam ad virtutis fastigium adducat, non dubium quin istius vita Deo acceptior sit, Angelis amabilior, & præmio atque mercede opulentior.

Fœminis autem vitam religiosam agentibus, hoc consilium damus, ut Mariam Oegniacensem sanctissimam fœminam imitentur. Quæ cum se ex impedita concionari non posset, multis suspiriis, & lacrymis, multis precibus ac ieiuniis à Domino postulauit, ut aliquem insignem concionatorem mitteret qui suum ingens desiderium animas lucrandi suppleret. Quod & obtinuit. Nam Dominus precibus eius, & piis desiderijs annuens, quemdam concionatorem excitauit (is fuit, ut credimus, Iacobus de Vitriaco Episcopus, & Cardinalis doctissimus, qui vitam eius texit historiam) qui sanctæ mulieris meritis, ac orationibus vires corpori, verbum cordi & efficaciam in sermone accipiebat, ut animas ad bonam fugam reuocaret. Orent igitur fœminæ religiosa pro Ecclesia Dei, infidelibus fidem, hæreticis lumem, peccatoribus gratiam, istis donum perseverantiam petant: rogent obnixè Dominum, ut mittat operarios in messem suam, operarios, inquam, inconfusibiles, qui prius faciant, & postea doceant, qui Christum predicent crucifixum, qui non se ipsos, sed Dei gloriam, & animarum salutem querant, qui magis orando, & gemendo, quam loquendo laborent: Huic orationi vitam putam, & illibatam, atque à colloquiis virorum abhorrentem adiungat, & certè sciat se non parum Ecclesiæ profuturas, & minimè predicatorum mercede carituras.

Surius in
Lunio lib.
2. vita c.
4.

Quod vita mixta sit alius duabus temporis
executione posterior.

CAPVT XLIV.

SI vita mixta, ut monstratum est, reliquis est natura præstantior, & institutione sublimior, facile intelligemus, quod sicut dignitate, & nobilitate est prior, sic debet esse in exercitatione posterior. Ita enim natura comparatum est, ut in rebus, ea quæ sunt imperfectiora, præcedant: quæ verò perfectiora & altiora, sequantur. Homo prius ex utero matris prodit tenellus infans, deinde fit puer, postea adolescens, postmodum iuuenis, ac his emensis ætatum spaciis, vir robustus, & prudens efficitur. Scientiæ à primis, & manifestissimis elementis incipiunt, & ad rerum occultissimarum cognitionem procedunt: ars militaris & nautica, profesores suos, primum in abiectis, aut certe moderatis obsequiis constituunt; postea ad dignitatem gubernationis extollunt: quin & natura ipsa

cx